

This is a self-archived version of the original publication.

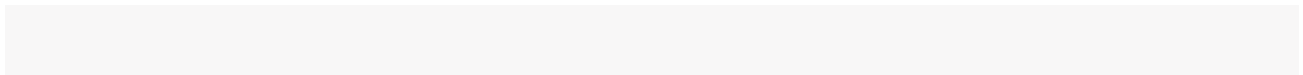
The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Jalava, L. & Laakso, T. 2021. VR-tekniikalla edistetään maahanmuuttajien työllistymistä. Talk-verkkolehti, HYVE / Health and Well-being 25.3.2021.

Link to the original publication: [URL](#)

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

VR-tekniikalla edistetään maahanmuuttajien työllistymistä

25.03.2021

Kirjoittajat

Laura Jalava sosionomiopiskelija, Turun ammattikorkeakoulu

Tiina Laakso lehtori, Turun ammattikorkeakoulu

Teknologian merkitys opetuksessa korostuu ja sitä hyödynnetään laajasti uusien oppimisympäristöjen ja didaktisten ratkaisujen kehittämisessä. Turun ammattikorkeakoulussa on useita hankkeita, joissa pyritään kehittämään VR/AR-tekniikkaa hyödyntäviä pedagogisia ratkaisuja. Yksi näistä on VR Fast Track -hanke, jossa oppimateriaaleja VR-ympäristöön kehitetään maahanmuuttajien osaamisen tunnistamiseksi ja työelämävalmiuksien oppimiseen.

VR-tekniikkaa (Virtual Reality) on käytetty esimerkiksi tekniikassa ja muotoilussa. Nyt sen käyttö on laajenemassa myös koulutukseen. VR:n vahvuuksia koulutuksessa on todennäköisen, mutta virtuaalisen luokkahuoneen luominen, joka vastaa todellisen elämän ympäristöjä. VR:n mahdollisuudet ovat mm. yksityisen oppimistilan simuloimisessa, mahdollisuudessa toistaa oppimistilannetta useita kertoja ja mahdollisuudessa käyttää useita oppimisen mahdollistavia elementtejä samanaikaisesti: videota, kuvaa, puhetta, kirjoitettua tekstiä, liikkumista tilassa.

VR Fast Track -Osaamisen arvioinnin kautta työelämään on Turun ammattikorkeakoulun ja Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun yhteinen hanke, jonka rahoitus tulee Euroopan sosiaalirahastolta. Hankkeen tarkoituksena on kehittää ja testata virtuaalitodellisuuden käyttöä maahanmuuttajien osaamisen tunnistamisessa ja työllisyyskoulutuksen tukena.

Koulutus kehittää työllistymisvalmiuksia

Syksyllä 2020 VR Fast Track -hankkeessa toteutettiin maahanmuuttajille koulutusta, jossa hyödynnettiin hankkeessa tuotettuja VR -materiaaleja oppimisessa. Kokemuksien perusteella VR-todellisuutta hyödyntämällä voidaan ylittää kielitaidon mukanaan tuomia oppimisen haasteita.

Työllisty Suomessa -koulutuksen tavoitteita ovat mm. asiakkaan kielitaidon paraneminen, suomen kielen käytössä rohkaistuminen ja suomalaisten työelämäkäytäntöjen parempi ymmärtäminen. Koulutuksessa tarjotaan yksilöllistä ohjausta oman työllistymispolun löytymiseen. Vastaava koulutus toteutetaan uudelleen keväällä 2021.

Suomi pärjää heikosti maahanmuuttajien työllistämässä

Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomen maahanmuuttajien työllisyysasteen kehitys on ollut 2010-luvulla heikointa. EU-alueiden ulkopuolelta muuttaneiden työllisyysaste on OECD-maiden matalinta. Vuonna 2018 maahanmuuttajien työllisyysaste Suomessa oli noin 62 prosenttia. Ero ulkomailla ja Suomessa syntyneiden työllisyysasteessa on noin kymmenen prosenttiyksikköä. Ulkomailla syntyneiden työttömyysaste on vaihdellut viime vuosina 15 prosentin molemmin puolin. Maahanmuuttajien työllisyysasteen ero pienenee Suomessa vietetyn ajan myötä mutta pysyy valtaväestöä korkeammalla.

Maahanmuuttajien joukko koostuu työllistymisen suhteen erilaisista ryhmistä, joiden välillä on suuriakin eroja työllistymisessä. Neljän vuoden maassaolon jälkeen virolaiset ovat olleet keskimäärin puolet ajasta työllistyneinä, kun taas esimerkiksi Somaliasta tai Afganistanista tulleet vain hieman yli puoli vuotta.

Pohjoismaista parhaiten nopeassa työllistämässä tutkimusten mukaan onnistuu Tanska, jolla on parhaat työllistämisluvut ensimmäisten maassaolovuosien aikana. Tanskan integraatiopolitiikka keskittyykin erityisesti nopeaan työllistymiseen ja omavaraisuuteen. Pitkällä aikavälillä Norja kuitenkin ohittaa muut Pohjoismaat. Ruotsin kotouttamisohjelmassa painotetaan erityisesti koulutusta. Toisen ja kolmannen asteen koulutuksen saaneilla pakolaistaustaisilla työllistyminen onkin korkeinta Ruotsissa.

Nopea työllistyminen on tarpeen

Nopeamman työllistämisen väylien kehittäminen maahanmuuttajille on tarpeellista sekä julkisen talouden tasapainon että ihmisten syiden vuoksi. Maahanmuuttajilla on suotuista vaikutus väestön ikärakenteeseen. Vuonna 2019 ulkomaalaistaustaisista 75 prosenttia oli työikäisiä, joten edellytykset työllistyä ovat hyvät.

Kotoutumisen näkökulmasta on oleellista, että maahanmuuttajat tuntevat olevansa tärkeä osa uuden kotimaansa yhteiskuntaa. Tärkeää on myös, että he eivät ole suhteessa koulutukseen, työhön, toimeentuloon ja esimerkiksi työterveyteen aina toisella sijalla vaan

samanvertaisia. Nyt meillä on lukemattomia epätasa-arvoa luovia mekanisme, jotka syrjäyttävät maahanmuuttajia koulutuksesta ja työstä.

Työllisyyskoulutuksessa hyödynnettiin VR-pedagogiikkaa

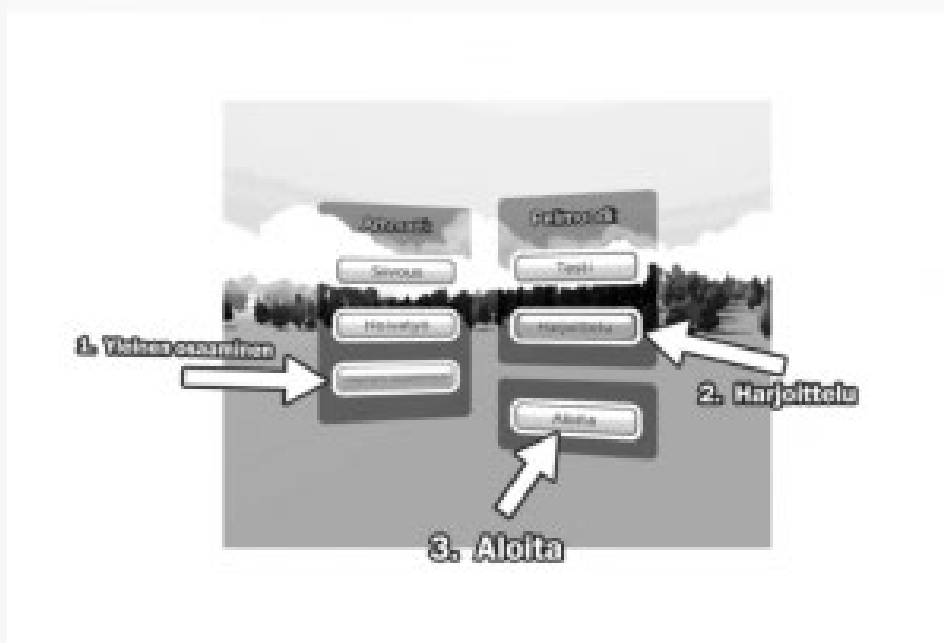
VR eli virtuaalitodellisuus viittaa hankkeen tavoitteeseen löytää uusia ja innovatiivisia tapoja kouluttaa vaikeasti työllistyviä maahanmuuttajia VR-materiaaleja hyödyntäen. Virtuaalitodellisuudella voi tutkitusti luoda oppimis- ja harjoitteluympäristöjä, joissa mahdolliset kielelliset vaikeudet ovat ylitettävissä.

Hankkeessa on kehitetty erilaisia VR-materiaaleja, joita pilotoitiin syksyllä toteutuneessa koulutuksessa. Kehitetyt VR-materiaalit ovat kysymys- ja yhdistämisspelejä yleisistä työelämävalmiuksista sekä hoiva- ja puhdistuspalvelualoilta. Kysymys- ja yhdistämisspelit testaavat lähinnä keskeisten käsitteiden osaamista suomeksi.

Lisäksi koulutuksessa testattiin hankkeessa 360 asteen immersiiivillä videoilla ja kuvilla tehtyä hoivamateriaalia. Siinä pelaaja tutustuu erilaisiin palvelutalon hoivatilanteisiin ja oppii hoivakodin ympäristöstä ja arkitilanteista sekä niissä toimimisesta.

VR-pelejä käytettiin jokaisena koulutuspäivänä

Työllisty Suomessa -koulutus koostui kahdeksan viikon jaksosta, jolloin koulutusryhmät kohtasivat toisensa aina maanantaisin Turun ammattikorkeakoulun tiloissa. VR:ää käytettiin jokaisena koulutuspäivänä. Ensin asioita käytiin läpi esimerkiksi luennolla, videoiden avustuksella, keskustelemalla tai erilaisia toiminnallisia harjoituksia tekemällä. Sitten iltapäiväksi päähän pujotettiin VR-lasit ja käteen VR-laseihin kuuluvat ohjaimet. Koulutusympäristö muuttui virtuaalitallassa yksityiseksi luokahuoneeksi, jossa asioita voi harjoitella omaan tahtiin.

Kysymyspeli

Kysymyspeleissä asiakas valitsee osoittimella eteensä ilmestyvistä vaihtoehdoista oikean, kun taas hoivapelissä hän seikkailee palvelutalossa erilaisissa tilanteissa mm. seuraamassa hoitajan toimintaa ja asiakkaan avustamista aamutoimissa, ruokailussa ja liikkumisessa. Koulutuksessa oppijoille tarjottiin VR-harjoittelun aikana tarvittaessa myös ohjaajan tukea niin teknisiin kuin kielellisiin haasteisiin.

Toiminnallisuus on hyödyksi, kun kielitaito on heikko

VR:n rinnalla koulutuksessa käytettiin paljon muitakin toiminnallisia ja visuaalisia oppimismenetelmiä kuten esimerkiksi pelejä, case-työskentelyä ja vuorovaikutusharjoituksia. Suomen kielen rinnalla käytettiin myös englantia. Tavoitteena oli kuitenkin eritoten lisätä valmiuksia toimia suomalaisessa työyhteisössä, joten englantia käytettiin vain apukielenä. Koulutuksessa oli mahdollisuus osallistujien tarpeiden mukaan käyttää myös muita apukieliä. Muiden kielten osaajat tulivat Daisy Ladies ry:stä.

Tärkeä osa oppimista oli luottamuksellisen, hyväksyvän ja turvallisen ilmapiirin luomisessa. Viimeaikaisten tutkimusten mukaan ilmapiiri vaikuttaakin oppimiseen jopa oppijan kykyjä enemmän. Kouluttajat saivatkin palautetta, että hyväksyvän, rennon ja mukaansatempaavan ilmapiirin luomisessa oli onnistuttu.

Haastattelija: Mikä on jäänyt eniten mieleen VR Fast Track -koulutuksesta?

Asiakas: Tanssit!

Haastattelija: Teillä on ollut tanssia?

Asiakas: Ei! Opettajat tanssivat opettamisen aikana! Tämä on ensimmäinen kerta, kun olen nähnyt sellaista elämässäni. [-] Se todella yllätti minut mukavasti. Se lievitti jännitystä, loi rentoutta ja helpotusta.

Oppimistuloksia testattiin VR:ssä

Osallistujien oppimista testattiin VR-kysymys- ja yhdistämisspeli -osioissa. Testin tulokset kertoivat siitä, että VR-tekniikka on hyödyksi uusien asioiden oppimisessa, kun kielitaito on heikko.

Parhaat oppimistulokset saavutettiin Yleinen työelämäosaaminen -osiossa. Tätä selittänee sekä se, että tätä osiota ehdittiin pelata eniten. Myös se vaikutti, että tämän osion sanastoa harjoiteltiin myös muutoin koulutuksessa eniten mm. työelämän Alias-pelin avulla.

Yksi testiin osallistuneista oli erityisen kiinnostunut hoiva-alasta ja hänen kanssaan alakohtaista sanastoa ja työelämän tilanteita harjoiteltiin paljon koulutuksen aikana.

Motivaatio päästä alan koulutukseen ja työllistyä hoiva-alalle selittänee onnistumisen myös testitulanteessa.

	Osaillistuja 1	Osaillistuja 2
<u>Yleinen työelämäosaaminen</u>		
Yhdistämispeli	6/10	7/10
Kysymyspeli	50 %	60 %
<u>Hoiva-ala</u>		
Yhdistämispeli (lyhenteet)	11/20	13/20
Kysymyspeli	20 %	60 %
<u>Puhdistuspalveluala</u>		
Yhdistämispeli	2/10	2/10
Kysymyspeli	20 %	40 %

Kysymyspelin testitulokset

Testin tuloksiin pitää suhtautua varauksella, sillä testiaajia oli vain kaksi. Koulutuksen alussa ei osallistujien aikaisempaa työllistymisvalmiuksien osaamista myöskään testattu. Tulokset ovat kuitenkin merkittäviä siitä näkökulmasta, että testiin osallistuneiden suomen kielen taito oli koulutuksen alkaessa heikko ja kysymys- ja yhdistämispelissä käytetyt alakohdalliset sanastot ja käsitteet varsin haastavia. Näin ollen yleisen työelämäosaamisen oppimistulokset ovat erinomaisia, kun molemmat testiaajat saivat sekä kysymys- että yhdistämispeliosiossa oikein yli puolet kysymyksistä.

Olemme kuin perhettä. Kaikki ovat ystävällisiä, ja jos et tiedä jotain, sinä kysyt. Opettajat kyllä ovat halukkaita selittämään sinulle. Ilmapiiri ja ympäristö tässä koulussa ovat [-] todella hyvät, koska olet vapaa ilmaisemaan itseäsi. Ja jos ei ymmärrä jotain, [ohjaajat] eivät katso sinua alaspäin. He ovat halukkaita opettamaan sinua. Minulle tämä oli hyvä juttu ja kaikkien pitäisi ottaa tähän osaa!

Lähteet

Busk, H.; Jauhiainen, S.; Kekäläinen, A.; Nivalainen, S. & Tähtinen, T. 2016. Maahanmuuttajat työmarkkinoilla – tutkimus eri vuosina Suomeen muuttaneiden työurista. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 6/2016. Helsinki: Eläketurvakeskus.

Hernes, V.; Arendt, J.; Andersson Joona, P. & Tronstad, K. 2019. Nordic integration and settlement policies for refugees : A comparative analysis of labour market integration outcomes. TemaNord 2019:529. Nordic Council of Ministers. Viitattu 16.12.2020. <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1306724/FULLTEXT01.pdf>

Jauhiainen, S. & Raivonen, L. 2020. Maahanmuuttajien Kelan etuuksien käyttö vuonna 2018. Kelan tutkimus. Työpapereita 157/2020. Helsinki: Kela. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020120198868>

OECD 2018. Working together. Skills and labour market integration of immigrants and their children in Finland. Paris: OECD Publishing.

Tilastokeskus 2020. Ulkomaalaistaustaiset. Viitattu 16.12.2020. <https://www.stat.fi/index.html> > Tuotteet ja palvelut > Maahanmuuttajat ja kotoutuminen > Maahanmuuttajat väestössä

Lue lisää VR Fast Track -hankkeesta:

<https://www.turkuamk.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hae-projekteja/vr-fast-track-osaamisen-arvioinnin-kautta-tyoelama/>

<https://www.vrfasttrack.fi/>